

Stichting Achmea Rechtsbijstand

Dr. Hub van Doorneweg 195
5026 RE Tilburg

Stichting Univé Rechtshulp

Jan Bommerstraat 5
9402 NR Assen

(ARAG) Algemene Rechtsbijstand**Verzekeringsmaatschappij N.V.**

Kastanjelaan 2
3833 AN Leusden

(SRK) Stichting Schaderegelingskantoor voor**Rechtsbijstandverzekering**

Bredewater 12
2715 CA Zoetermeer

DAS Nederlandse Rechtsbijstand**Verzekeringsmaatschappij N.V.**

Karspeldreef 15
1102 BB Amsterdam Zuidoost

J.H. Lemstra
Advocaat

Prins Hendriklaan 16, 1075 BC Amsterdam
Postbus / PO Box 75655, 1070 AR Amsterdam

j.lemstra@lemstravanderkorst.com
www.lemstravanderkorst.com

Betreft / Re	Akkoord inzake zorgplichten van DSB Bank N.V.
Kenmerk / Ref	JLE
Datum / Date	16 september 2011
Plaats / Place	Amsterdam

Geachte heer, mevrouw,

Eind 2009 heeft u (vijf rechtsbijstandverzekeraars, de “**Rechtsbijstandverzekeraars**”)¹ ondergetekende opdracht gegeven om onder meer te adviseren over de afwikkeling van individuele klachten over zorgplichtschendingen en daartoe in overleg te treden met de curatoren van DSB Bank N.V. (“**DSB Bank**” en “**Curatoren**”). De opdracht luidde dat mijn advisering weliswaar formeel aan de rechtsbijstandverzekeraars diende te worden gericht maar dat ik daarbij uitsluitend de belangen van de verzekerden voor ogen diende te houden. Nadat de Commissie Scheltema

---

¹ Stichting Achmea Rechtsbijstand, Stichting Univé Rechtshulp, ARAG-Nederland (Algemene Rechtsbijstand Verzekeringsmaatschappij N.V.), Stichting Schaderegelingskantoor voor Rechtsbijstandsverzekering en DAS Nederlandse Rechtsbijstand Verzekeringsmaatschappij N.V.

haar rapport publiceerde en een aantal belangenorganisaties zich bij Curatoren had gemeld, is besloten om onderhandelingen te starten teneinde tot een collectieve regeling te komen.² Hieraan heb ik met mijn team deelgenomen, met het oog op de belangen van de verzekerden.

Na meer dan een jaar onderhandelingen hebben Curatoren, de belangenorganisaties en de Rechtsbijstandverzekeraars een akkoord op hoofdlijnen ondertekend. In het Akkoord op Hoofdlijnen is een compensatieregeling neergelegd voor (mogelijke) zorgplichtschendingen van DSB Bank. Met deze brief informeer ik u over deze compensatieregeling en adviseer ik u of deze regeling recht doet aan de positie van de verzekerden die schade hebben geleden in verband met (mogelijke) zorgplichtschendingen van DSB Bank.

Hierna volgt eerst een samenvatting van mijn conclusie die er kortweg op neerkomt, dat de belangenorganisaties - alle omstandigheden in aanmerking genomen - een redelijke en billijke regeling hebben uitonderhandeld. De regeling biedt voor een grote groep van verzekerden die schade heeft geleden in verband met zorgplichtschendingen van DSB een redelijke en billijke compensatie.

Vervolgens onderbouw ik mijn conclusie en advies en ga ik achtereenvolgens in op de zorgplichtschendingen van DSB, het verloop van het onderhandelingsproces, de compensatieregeling als (reëel) alternatief voor onzekere gerechtelijke procedures, de diverse elementen van de compensatieregeling en de waarborgen voor bijzondere gevallen.

1. CONCLUSIE

De regeling, zoals neergelegd in het Akkoord op Hoofdlijnen, is een vrucht van een intensief en langdurig onderhandelingsproces en is mede op basis van een afweging van de goede en kwade kansen van juridische procedures tot stand gekomen. De regeling biedt voor een grote groep van de verzekerden en andere klanten van DSB Bank die geconfronteerd zijn met (mogelijke) zorgplichtschendingen van DSB Bank, een redelijke en billijke vergoeding. Voor de klanten die al een klacht hebben ingediend, hetzij rechtstreeks bij Curatoren hetzij via de rechtsbijstandverzekeraars of één van de andere belangenorganisaties, geldt dat zij op relatief korte termijn een voorstel ontvangen van Curatoren. De klant die op dat voorstel ingaat, voorkomt jarenlange gerechtelijke procedures en de daaraan verbonden onzekerheden en mogelijke kosten. De rechtspraak op het terrein van koopsompolissen en andere zorgplichtschendingen zoals overkreditering en beleggingsverzekeringen is schaars en nog onvoldoende richtinggevend, terwijl verjaring van de mogelijke vorderingen en verval van rechten reële risico's zijn voor het geval de klant er voor kiest om te gaan procederen. Bij generieke en collectieve regelingen, kan nooit worden voorkomen dat deze in specifieke gevallen onvoldoende tegemoet komen aan de individuele omstandigheden en de (rechts)positie van de desbetreffende gedupeerde. De thans voorliggende

---

² Rapport Scheltema 2010: Rapport van de commissie van onderzoek DSB Bank, 's-Gravenhage, 23 juni 2010 (het "Rapport Scheltema").

regeling biedt naar mijn mening de nodige waarborgen (de geschillenregeling, de commissie bijzondere omstandigheden, de restschuldbetaling en de saneringsregeling) om oneffenheden en onbillijke uitkomsten in individuele gevallen zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Naast de in de regeling vastgelegde laagdrempelige geschillenregelingen, blijft voor de klanten de mogelijkheid bestaan om hun klacht aan de rechter voor te leggen. Na een eventuele verbindendverklaring van de regeling door het Gerechtshof in Amsterdam zullen klanten die niet aan de regeling willen worden gebonden, een door de rechter vast te stellen termijn krijgen om een zogenaamde "opt-out" brief te sturen, waarover meer in paragraaf 5.

Zoals gebruikelijk bij collectieve regelingen, hebben de belangenorganisaties met Curatoren nadere afspraken gemaakt, voor het onwaarschijnlijke geval dat door Curatoren binnen een bepaalde periode een betere collectieve regeling wordt getroffen. Ik verwijs voor de inhoud van de afspraken hierover, naar de brief van de Curatoren die op de website <<www.dsbcompensatie.nl>> is geplaatst.

2. ZORGPLICHTEN VAN DSB BANK

DSB Bank heeft aan consumenten leningen verstrekt en (veelal in combinatie daarmee) bemiddeld bij verzekerings-, beleggings- en spaarproducten. DSB Bank heeft van veel klanten klachten ontvangen. Deze klachten, in combinatie met de voortdurende negatieve media-aandacht voor DSB Bank, waren mede aanleiding voor het faillissement van DSB Bank op 19 oktober 2009.

De minister van Financiën heeft een commissie ingesteld onder leiding van prof. mr. M. Scheltema, die op 29 juni 2010 heeft gerapporteerd. Een van de conclusies is dat, "*hoewel het bepaald niet zo is dat iedere kredietovereenkomst die DSB afsloot gebreken toonde op het gebied van de zorgplicht, de zorgplichtschendingen bij DSB Bank structureel van aard waren*".³

Sinds het faillissement hebben Curatoren van ruim 9.000 klanten zorgplichtgerelateerde klachten ontvangen. Een groot aantal van deze klanten heeft zich aangesloten bij bestaande of nieuwe belangenorganisaties, die de belangen van deze klanten behartigen bij het verkrijgen van schadevergoedingen ter zake van zorgplichtschendingen door DSB Bank of heeft een klacht ingediend bij een van de Rechtsbijstandverzekeraars. Voorts wordt veelvuldig in procedures tot incasso van betalingsachterstanden, door de aangesproken klanten verweer gevoerd waarbij reconventionele vorderingen worden ingesteld op basis van zorgplichtschendingen.

De tot op heden gewezen uitspraken zijn veelal in het nadeel van DSB Bank uitgevallen maar er zijn ook recente uitspraken van de rechtbank Den Haag (van 10 augustus 2011) waarin onder meer het beroep van Curatoren op verval (art. 6:89 BW) is toegewezen. Dit houdt kortweg in, dat de desbetreffende klanten van DSB Bank te lang hebben gewacht met hun klachten kenbaar te maken, zodat zij nu niet meer een beroep kunnen doen op het feit dat de producten van DSB

---

³ Rapport Scheltema, § 5.7.

Bank niet deugen. In de ene zaak had de klant pas na drie jaar na ondertekening van de overeenkomst met DSB Bank geklaagd; in de andere zaak had de klant na 23 maanden geklaagd. In beide gevallen oordeelde de rechtbank dat de vorderingen van de klanten wegens te laat klagen moesten worden afgewezen, met veroordeling van de klanten in de proceskosten.

3. VERLOOP ONDERHANDELINGSPROCES

In de periode januari-juli 2010 heb ik een onderzoek gedaan naar de relevante feitelijke en juridische aspecten met betrekking tot de meest voorkomende zorgplichtklachten. In dat kader heb ik in overleg met vertegenwoordigers van de rechtsbijstandverzekeraars zes individuele klachtdossiers geselecteerd. Na een analyse van die individuele dossiers heb ik in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de desbetreffende rechtsbijstandverzekeraar op mijn kantoor gesprekken met de verzekerden gevoerd. Op basis van mijn bevindingen heb ik vervolgens onderhandelingen gevoerd met de Curatoren en hun advocaten om tot een passende regeling te komen voor deze zes pilot-dossiers. De uiteindelijke schikkingsvoorstellen van Curatoren waren naar mijn oordeel niet acceptabel. De onderhandelingen zijn vervolgens “on hold gezet” in afwachting van de toen inmiddels op stapel staande onderhandelingen over een collectieve regeling ten aanzien van zorgplichtschendingen tussen een aantal belangenorganisaties en de rechtsbijstandverzekeraars aan de ene kant en de Curatoren aan de andere kant.

Op basis van een protocol van 16 september 2010 zijn de onderhandelingen gestart tussen de (adviseurs van de) Rechtsbijstandverzekeraars, Stichting Steunfonds Probleemhypotheek, Stichting Platform Aandelen Lease en Stichting Hypotheekleed (de “**Belangenorganisaties**”) en de Curatoren over een passende compensatie voor het nadeel dat klanten van DSB Bank volgens de Belangenorganisaties hebben geleden ten gevolge van de (gestelde) zorgplichtschendingen.

De Belangenorganisaties en Curatoren hebben hun wederzijdse standpunten inzake (i) de (mogelijke) aansprakelijkheid van DSB Bank voor zorgplichtschendingen en (ii) de mogelijke vorderingen van klanten van DSB Bank op de boedel, ten gevolge van deze zorgplichtschendingen neergelegd in dertien memoranda, opgesteld in de periode 11 oktober 2010 tot en met 21 juli 2011⁴.

---

⁴ Het betreft de volgende memoranda: d.d. 11 oktober 2010 aan de zijde van Curatoren inzake koopsommen; d.d. 19 november 2010 van J. Lemstra en R. Altun inzake koppelverkoop; d.d. 4 januari 2011 aan de zijde van Curatoren inzake koppelverkoop; d.d. 5 januari 2011 aan de zijde van de gezamenlijke Belangenorganisaties inzake Koopsompolissen; d.d. 18 januari 2011 aan de zijde van de gezamenlijke Belangenorganisaties inzake voordeelstoerekening; d.d. 19 januari 2011 aan de zijde van de gezamenlijke Belangenorganisaties inzake schadevergoeding wegens koopsompolissen; d.d. 28 januari 2011 aan de zijde van Curatoren inzake voordeelsverrekening; d.d. 28 januari 2011 aan de zijde van Curatoren inzake Koopsompolissen; d.d. 1 februari 2011 aan de zijde van Curatoren inzake schadevergoeding; in dit memorandum hebben Curatoren de uitgangspunten geformuleerd voor een oplossing van alle geschilpunten inzake de Koopsompolissen; d.d. 11 april 2011 van M. Bonefaas inzake colportage; d.d. 16 mei 2011 een reactie inzake colportage van Curatoren; d.d. 17 juni 2011 van M. Bonefaas inzake colportage; d.d. 21 juli 2011 tweede reactie van Curatoren inzake colportage.

De Belangenorganisaties hebben zich bij de onderhandelingen laten bijstaan door verschillende experts. Ook hebben de Belangenorganisaties op diverse momenten in het onderhandelingsproces Curatoren gevraagd om doorrekeningen te verstrekken van de effecten van voorstellen op concrete klant dossiers. Deze doorrekeningen werden telkens verkregen, zodat de redelijkheid van de voorstellen beter beoordeeld kon worden. Partijen hebben in totaal 26 keer één of meer dagdelen gezamenlijk besprekingen gevoerd en onderhandeld. Het verloop van deze besprekingen is vastgelegd in door partijen ondertekende verslagen. Daarnaast hebben Partijen in kleiner verband en wisselende samenstelling vele besprekingen gevoerd over verschillende (deel)onderwerpen. Ook van deze technische overleggen zijn verslagen opgemaakt.

Partijen hebben in december 2010 een deelakkoord gesloten (de "**HWS Regeling**") over een deel van de door DSB Bank onder de benaming 'Hollands Welvaren Select' met klanten gesloten effectenbeleningsovereenkomsten ("**HWS Overeenkomsten**"). De HWS Regeling is naar tevredenheid van Partijen en het overgrote deel (meer dan 95%) van de betrokken klanten toegepast.

Na het afhaken van Stichting Hypotheekleed op 7 juli 2011, hebben (de resterende) partijen op diezelfde dag mondelinge overeenstemming bereikt over een passende compensatie, voor het nadeel dat klanten van DSB Bank volgens de stellingen van de Belangenorganisaties hebben geleden ten gevolge van de (gestelde) zorgplichtschendingen. Deze mondelinge overeenstemming werd bereikt onder voorbehoud van: (i) de uitwerking van een overeenkomst, (ii) instemming van de rechtsbijstandverzekeraars met het positief advies van ondergetekende, (iii) de medewerking van assuradeuren, (iv) een positief advies van de crediteurencommissie alsmede (v) de goedkeuring door de Rechter-commissaris.

4. REGELING IS VOOR GROTE GROEPEN KLANTEN TE PREFEREREN BOVEN (ONZEKERE) PROCEDURES

De Belangenorganisaties en hun respectieve adviseurs zijn van oordeel dat het bereiken van een regeling die op alle klanten van toepassing is en die voorziet in een – alle omstandigheden in aanmerking genomen – redelijke en relatief snelle oplossing voor de afwikkeling van Claims, voor grote groepen klanten de voorkeur verdient boven voortzetting c.q. het starten van gerechtelijke procedures. In specifieke individuele gevallen bestaat altijd de mogelijkheid dat procedures uiteindelijk tot een hogere vergoeding zullen leiden. De kans bestaat echter evenzeer dat de vorderingen van die klanten geheel of gedeeltelijk worden afgewezen.⁵ De Belangenorganisaties hebben derhalve bij hun beslissing een regeling te treffen, onder meer in overweging genomen de voor Partijen aanwezige procesrisico's en de te verwachten (zeer) lange duur van gerechtelijke procedures. Hierbij hebben de Belangenorganisaties – voor zover het de verzekering

---

⁵ In dat scenario blijven die klanten met lege handen achter zonder dat zij kunnen terugvallen op de thans voorgestelde regeling. Procedures kunnen verder vele jaren in beslag nemen en veel van het incasseringsvermogen van de particuliere klanten vergen.

den (klanten van Rechtsbijstandverzekeraars) betreft - mede in aanmerking genomen dat de betreffende polis mogelijk de kosten van dergelijke langdurige gerechtelijke procedures niet volledig dekt, zodat er een risico bestaat dat de desbetreffende verzekerde een deel van de procedure zelf zal moeten financieren.⁶ De Belangenorganisaties hebben in dit verband eveneens de risico's betrokken van door Curatoren aangekondigde verjaringsverweren en verweren op basis van artikel 6:89 BW (verval vanwege niet tijdig klagen) en de risico's met betrekking tot de bewijslast voor de Claims en de schadeomvang.

Verder speelde voor ondergetekende een rol in de afweging dat de voorgestelde regeling na doorrekening in de zes pilot-dossiers aanmerkelijk gunstiger blijkt uit te komen dan de oorspronkelijke schikkingsvoorstellen uit juni 2010 (zie **Bijlage**). Ook de doorrekening door Curatoren van enkele tientallen voorbeeldossiers – hoewel bedacht dient te worden dat de doorrekening van deze aantallen op het totale aantal dossiers statistisch geen relevantie heeft - vormt een indicatie dat de compensatie voor veel klanten van materiële betekenis is. In dit verband merk ik op dat de totale kosten die voor de boedel van Curatoren gemoeid zijn met de voorgestelde regeling aanmerkelijk hoger zijn dan het totale eigen vermogen van DSB Bank ooit is geweest.

5. TOELICHTING (DEEL)ONDERWERPEN AKKOORD OP HOOFDLIJNEN

De regeling heeft betrekking op alle leningen, dus zowel op de leningen die DSB Bank op eigen boek houdt als op de leningen die zijn overgedragen aan andere entiteiten in het kader van de diverse securitisatieprogramma's.

Het Akkoord op Hoofdlijnen voorziet erin dat Curatoren op basis van de regeling aan klanten van DSB Bank met klachten individueel een schriftelijk voorstel doen, terwijl klanten zonder klachten zich eveneens binnen bepaalde termijnen voor de regeling kunnen aanmelden. Dit is de zogenoemde vrijwillige instroom. Bovendien hebben Curatoren de optie de regeling verbindend te laten verklaren ingevolge de Wet collectieve afhandeling massaschade ("**WCAM**"). Als de regeling door het Gerechtshof Amsterdam verbindend verklaard wordt, is een ieder gebonden aan de regeling. Individuele klanten die menen dat de regeling geen recht doet aan de desbetreffende bijzondere omstandigheden, kunnen onder de regeling uitkomen door een zogenoemde 'opt-out' brief te sturen. Een datum waarvóór dit dient te gebeuren wordt door het Gerechtshof Amsterdam te zijner tijd bepaald.

(i) Koopsompolissen

DSB Bank heeft in haar hoedanigheid van intermediair geadviseerd over en bemiddeld bij de totstandkoming van levens- en schadeverzekeringen, voor klanten die een lening met DSB Bank zijn aangegaan. In een aantal gevallen was het sluiten van een dergelijke verzekering de facto

---

⁶ Een en ander is afhankelijk van de relevante (op de desbetreffende klant van toepassing zijnde) polis.

een voorwaarde om een lening te kunnen ontvangen.⁷ In de periode 2005-2007 vormden de provisies uit verzekeringsproducten de belangrijkste bron van regelmatig terugkerende inkomsten.⁸

Het overgrote deel van deze verzekeringen had het kenmerk dat de premie niet per maand of jaar, maar eenmalig bij het aangaan van de verzekering, in de vorm van een eenmalige contante premie door de klant aan de verzekeringsmaatschappij werd betaald en ten laste van de door DSB Bank verstrekte lening werd gefinancierd ("**Koopsompolissen**"). DSB Bank heeft bemiddeld bij de totstandkoming van een zeer groot aantal koopsompolissen. Volgens de huidige inzichten is het aantal nog lopende Koopsompolissen ca. 203.000, welk aantal op basis van thans berekende gemiddelden verdeeld is over ca. 107.000 klanten. Van deze groep hadden ca. 65.000 klanten per 31 december 2010 nog een lopende rekening bij DSB Bank.

De Belangenorganisaties verwijten DSB Bank – onder meer – dat (i) sprake is geweest van verboden koppelverkoop bij de verstrekking van krediet en de bemiddeling van Koopsompolissen, (ii) DSB Bank bij die bemiddeling geen of onvoldoende (adequate) informatie heeft verstrekt over (de eigenschappen van) het product (iii) de door DSB Bank geadviseerde dekking niet passend dan wel onvoldoende was gezien de omstandigheden waarin de klant verkeerde, (iv) de dekking van de door DSB Bank bemiddelde verzekering in bepaalde gevallen onnodig was en (v) de bemiddelde verzekering te duur respectievelijk de door DSB Bank voor de bemiddeling ontvangen provisie te hoog was (vi) de door DSB Bank geadviseerde polissen onredelijke voorwaarden bevatten.

Curatoren hebben de verwijten van de Belangenorganisaties betwist, betoogd dat veelal wel sprake is geweest van genoten voordelen (zoals lagere rente en genoten dekking) en – onder andere – erop gewezen dat mogelijk een deel van de klanten niet tijdig heeft geklaagd, waardoor de eventuele vordering op DSB Bank reeds is vervallen respectievelijk is verjaard.

Partijen hebben bij de weging van de over en weer gedane voorstellen, de respectieve juridische posities in beschouwing genomen. Daarbij dient bedacht te worden dat op veel onderdelen van de gestelde zorgplichtschendingen weinig (richtinggevende) jurisprudentie of literatuur voorhanden was. Dat leverde voor alle betrokken partijen (aanzienlijke) procesrisico's op. Daarnaast speelde voor de Belangenorganisaties een rol, dat de bewijslast in procedures veelal op de individuele klant zal rusten. Complicerende factor in dit verband is dat veel klanten geen volledige dossiers bezitten en dat mondelinge verwijten in de praktijk geregeld worden "tegensproken" door de door de klanten ondertekende overeenkomsten of formulieren.

De Belangenorganisaties hebben met Curatoren – aan de hand van het onderstaand geïllustreerde 'knoppenmodel' - de volgende overeenstemming bereikt:

---

⁷ Zie tevens het Rapport Scheltema, (onder meer) § 4.2, § 5.4.6, § 5.6.1 en § 9.7.

⁸ Zie ook het Rapport Scheltema, § 4.2

Knop	Compensatie
A	Indien de door DSB Bank op de Koopsompolis ontvangen provisie (incl. tekencommissie) 40% van de Koopsom overschrijdt, kan de klant voor dit meerdere aanspraak maken op compensatie.
B	Geen compensatie wordt verstrekt voor zover de op de Koopsompolis ontvangen provisie (incl. tekencommissie) niet hoger is dan EUR 300.
C	Voor zover de door DSB Bank op de Koopsompolis ontvangen provisie (incl. tekencommissie) meer bedraagt dan EUR 3.500, kan de klant voor dat meerdere aanspraak maken op compensatie, ongeacht de procentuele verhouding als bedoeld bij "Knop A".
D	De compensatie wordt verhoogd met een rentecompensatie van 4%, samengesteld op jaarbasis, te berekenen vanaf de ingangsdatum van de Koopsompolis (tot uiterlijk 1 april 2012).

De maximale kosten in verband met de compensatie van zorgplichtklachten ter zake van koopsompolissen worden geschat op EUR 285 miljoen, te vermeerderen met een extra vergoeding van maximaal EUR 32 miljoen voor die gevallen waarin een overlijdensrisicoverzekering in de vorm van een Koopsomverzekering – onder nader aangeduide voorwaarden – in combinatie met beleggingsverzekeringen van SNS Reaal zijn bemiddeld. In totaal bedragen de maximale kosten naar schatting ongeveer EUR 320 miljoen. Dit bedrag is exclusief de (niet goed te voorstellen) kosten ter zake overkreditering en de saneringsregelingen die reeds vrijwillig door Curatoren worden toegepast. Overigens is het totaalbedrag aan kosten voor de boedel van Curatoren eveneens afhankelijk van het aantal te zijner tijd in te dienen vorderingen.

(ii) Beleggingsverzekeringen

DSB Bank heeft in haar hoedanigheid van intermediair aan klanten, die een lening met DSB Bank zijn aangegaan, geadviseerd over en bemiddeld bij de totstandkoming van overeenkomsten van levensverzekeringen onder de naam Hollands Welvaren. Deze levensverzekeringen worden gekenmerkt door een eenmalige of periodieke inleg en een vaste looptijd, waarbij de afkoop- of eindwaarde van het product mede is gebaseerd op de waarde van een onderliggende effectenportefeuille ("**Beleggingsverzekering**"). Het doel van deze bemiddelde Beleggingsverzekeringen is veelal, dat de daarin op te bouwen waarde aan het einde van de looptijd wordt aangewend ter aflossing van het verstrekte krediet.

Tot in 2003 werden de bemiddelde Beleggingsverzekeringen gesloten tussen de klant en DSB Leven N.V, een zusterbedrijf van DSB Bank. In 2003 is DSB Leven N.V. hiermee gestopt en heeft zij het gehele bestand aan Beleggingsverzekeringen ingebracht in de door haar opgerichte (dochter)vennootschap Holland Welvaren Leven N.V. ("**HWL**"). HWL heeft geen polissen uitgegeven. Tot op heden houdt DSB Bank alle aandelen van DSB Leven N.V. Vanaf 2003 werden de door DSB Bank bemiddelde Beleggingsverzekeringen gesloten tussen de klant en SRLev N.V. ("**SNS Reaal**"). De naam van het door DSB Bank bemiddelde product bleef Hollands Welvaren.

De Belangenorganisaties verwijten DSB Bank – onder meer – dat zij bij de bemiddeling en advisering van deze producten haar zorgplicht heeft geschonden aangezien (i) sprake is geweest van verboden koppelverkoop bij de verstrekking van krediet en de bemiddeling van een Beleggingsverzekering, (ii) het "sparen" door maandelijkse storting in een beleggingsproduct ter uiteindelijke (gedeeltelijke) aflossing van de lening onvoldoende aflossingscapaciteit oplevert althans te risicovol is, (iii) de bemiddelde verzekering te duur is in verband met een te hoge kostenaftrek door de verzekeraar en (iv) de door DSB Bank voor de bemiddeling ontvangen provisie te hoog was.

Ter zake van verwijt (iii) is van belang dat de zes grote aanbieders van Beleggingsverzekeringen in Nederland reeds met terugwerkende kracht het kostenniveau hebben verlaagd en een collectieve regeling hebben getroffen met Belangenorganisaties als Stichting Verliespolis en Stichting Woekerpolisclaim. Ook SNS Reaal heeft dit gedaan (ondermeer met betrekking tot de door DSB Bank bemiddelde Beleggingsverzekeringen). HWL is echter niet in staat een dergelijke maatregel te nemen, aangezien deze vennootschap onvoldoende eigen vermogen heeft. Dat is mede het gevolg van aanzienlijke dividend uitkeringen die HWL in het verleden heeft gedaan aan haar aandeelhouder.

Curatoren hebben de verwijten van de Belangenorganisaties betwist. In de onderhandelingen hebben de Belangenorganisaties Curatoren ervan kunnen overtuigen dat, gelet op de feitelijke gang van zaken in het verleden, in het bijzonder (i) het 'doorzakken' van de Beleggingsverzekeringsportefeuille naar HWL, (ii) de rol van DSB Bank als bemiddelaar van deze verzekeringen en (iii) de daarmee verband houdende inkomsten (zowel uit hoofde van verdiende bemiddelingsprovisies als - indirect - uit dividendstromen vanuit DSB Leven N.V.) een regeling zou moeten worden aangeboden, althans zou moeten worden gefaciliteerd. De Belangenorganisaties hebben vervolgens met Curatoren de volgende overeenstemming bereikt ten aanzien van de door de klanten met HWL respectievelijk SNS Reaal gesloten Beleggingsverzekeringen:

- ter zake van de HWL Beleggingsverzekeringen, stelt DSB Bank HWL in staat haar verzekerden, tegen finale kwijting (ook jegens DSB Bank als bemiddelaar en DSB Leven als aandeelhouder/oorspronkelijke verzekeraar), een regeling aan te bieden die gelijkwaardig is aan huidige 'in de markt' aangeboden compensatieregelingen;

- ter zake van de SNS Reaal Beleggingsverzekeringen wordt aan klanten die zowel een Koopsompolis met overlijdensrisicodekking als een SNS Reaal Beleggingsverzekering hebben genomen, tegen finale kwijting een extra aan de koopsompolis gerelateerde compensatie aangeboden; en
- klanten met een SNS Reaal Beleggingsverzekering die niet tevens een Koopsompolis met overlijdensrisicodekking hebben gesloten, kunnen tegen finale kwijting aanspraak maken op een compensatie wegens de door DSB Bank ontvangen provisie.

De bereikte overeenstemming wordt hieronder nader toegelicht.

HWL

In september 2010 heeft HWL voor haar klanten met lopende Beleggingsverzekeringen verbeteringen in de verzekeringsvoorwaarden doorgevoerd. Deze verbeteringen houden in dat met ingang van 1 september 2010: (i) de op de beleggingen te ontvangen dividenden worden herbelegd ten gunste van de polishouders; (ii) 90% in plaats van 80% van de premie voor de klant wordt belegd; (iii) de aankoopkosten worden verlaagd van 0,75% naar 0,50% en (iv) de verkoopkosten worden verlaagd van 1,50% naar 0,50%. De financiële positie van HWL laat het niet toe dat deze wijziging van de verzekeringsvoorwaarden ook met betrekking tot het verleden wordt toegepast.

De Belangenorganisaties hebben met Curatoren overeenstemming bereikt in die zin dat Curatoren ten behoeve van HWL voldoende herkapitalisatie zullen bewerkstelligen waardoor HWL een verbetering van de verzekeringsvoorwaarden ook met betrekking tot het verleden kan toepassen. Op grond hiervan wordt de poliswaarde per klant die daarmee akkoord gaat per 1 september 2010 herrekend, waarbij (i) alle conform de polisvoorwaarden toegepaste inhoudingen en verrekeningen van kosten op nihil worden gesteld en (ii) op de in het verleden behaalde rendementen een rendementsafslag van 2,85% op jaarbasis wordt toegepast. Deze compensatie wordt, in de gevallen waarin de desbetreffende klant tekent voor finale kwijting van DSB Bank/Curatoren, ingebracht in de Beleggingsverzekering waardoor de eind- en daarmee de onderpandwaarde van deze verzekeringen toeneemt.

De kosten verbonden aan dit onderdeel van de regeling belopen naar opgave van Curatoren ca EUR 37 miljoen.

SNS Reaal

De Belangenorganisaties zijn voorts met Curatoren overeengekomen dat de onder het kopje "Koopsompolissen" beschreven knop A op 30% wordt gesteld voor elke Koopsompolis, voor zover klanten één of meerdere Koopsompolis(en) met overlijdensrisicodekking hebben afgesloten in combinatie met één of meerdere Beleggingsverzekering(en) van SNS Reaal. De kosten ver-

bonden aan dit onderdeel van de regeling belopen volgens opgave van Curatoren maximaal EUR 32 miljoen.

Voor klanten met één of meerdere SNS Reaal Beleggingsverzekering(en) - die niet vallen onder de hierboven aangeduide wijziging van 'knop A' – is tussen Curatoren en de Belangenorganisaties afgesproken dat deze klanten aanspraak kunnen maken op een compensatie ter hoogte van 20% van de afsluitprovisie die DSB Bank over die Beleggingsverzekering(en) heeft ontvangen.

(iii) HWS (uitbreiding)

Op 9 december 2010 hebben de Belangenorganisaties (alsmede Stichting Hypotheekleed) met Curatoren overeenstemming bereikt over een compensatie voor de door DSB Bank verstrekte beleende effectenproducten, onder de naam Hollands Welvaren Select ("**HWS**"), voor klanten die een klacht betreffende de dienstverlening door DSB Bank hebben ingediend, alsmede klanten met lopende overeenkomsten.

In aanvulling op de eerder bereikte overeenstemming inzake HWS hebben de Belangenorganisaties en Curatoren tevens overeenstemming bereikt ten aanzien van klanten, die nimmer een klacht betreffende de dienstverlening door DSB Bank hebben ingediend en waarvan de overeenkomst inmiddels is beëindigd en de restschuld al dan niet is afgerekend. De overeengekomen compensatie (bij een nog openstaande HWS-schuld bestaande uit kwijtschelding, bij afbetaalde HWS-schulden bestaande uit verrekening met eventuele andere schulden, en bij gebreke daaraan uit een concurrente vordering in het faillissement) voor al deze klanten is gelijk aan 50% van de restschuld zonder vergoeding van rente. Het eventuele verval c.q. de verjaring van de vordering van de klanten mede in aanmerking genomen, achten partijen de bereikte overeenstemming - gezien de ontwikkelingen in de jurisprudentie - redelijk. Op basis van deze jurisprudentie⁹ geldt in zijn algemeenheid de verplichting om 66% van de restschuld te compenseren met rente, terwijl in gevallen waarin voor de klant sprake is geweest van een 'onverantwoord zware last' de jurisprudentie (maar niet de regeling) voor de klant een gunstigere categorie schiep.

De kosten verbonden aan dit onderdeel van de regeling belopen volgens opgave van de Curatoren maximaal EUR 45 miljoen.

6. WAARBORGEN BINNEN DE REGELING EN SCHRIJNENDE BIJZONDERE GEVALLEN

Zoals hiervoor opgemerkt, biedt de compensatieregeling voor een grote groep van de DSB gedupeerden naar mijn oordeel een redelijke en billijke compensatie voor de door hen naar hun oordeel geleden schade. Dit neemt niet weg dat in individuele gevallen de regeling niet goed kan uitpakken of onvoldoende recht doet aan de bijzondere omstandigheden van het geval. De

---

⁹ HR 5 juni 2009 (LJN: BH2811/ BH2815/ BH2822); Hof Amsterdam 1 december 2009 (LJN: BK 4978/ BK 4981/ BK 4982 en BK 4983); HR 29 april 2011 (LJN: BP4012 en BP4003).

regeling biedt in dit opzicht een aantal waarborgen, zodat ook voor dergelijke bijzondere (schrijnende) gevallen binnen de regeling mogelijk een oplossing kan worden gevonden. Ook voorziet de regeling in een laagdrempelige vorm van geschillenbeslechting over de toepassing van de regeling of de berekening van het desbetreffende voorstel voor de klant. Daarnaast voorziet de regeling in een onafhankelijke Commissie Bijzondere Omstandigheden die klachten in behandeling kan nemen van klanten die zich in bijzondere omstandigheden bevinden en een aanvullende compensatie willen ontvangen.

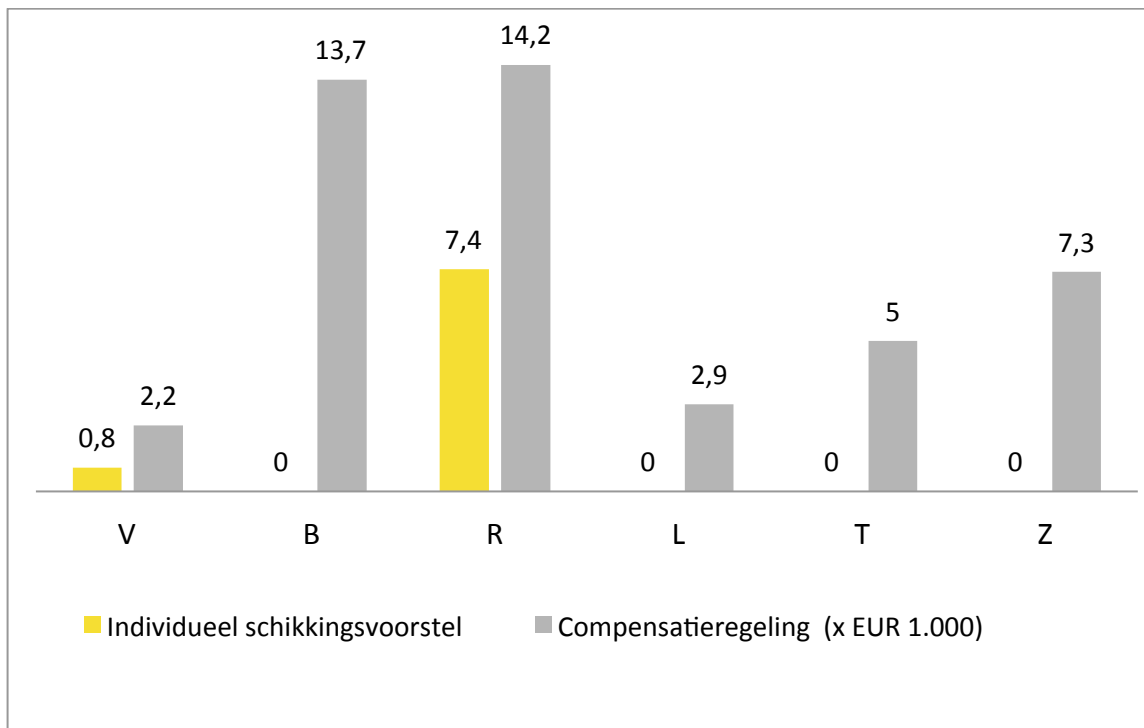
De hiervoor omschreven waarborgen en mogelijkheden voor laagdrempelige geschillenbeslechting nemen niet weg dat klanten er niettemin voor kunnen kiezen om een juridische procedure te starten. Tijdens de vrijwillige instroom is dit onder alle omstandigheden mogelijk. Indien en zodra de regeling in het kader van de WCAM verbindend wordt verklaard, kan dit onder de voorwaarde dat de desbetreffende klant tijdig een 'opt-out' brief heeft verstuurd.

Gelet op de met u gemaakte afspraak dat mijn advies uitsluitend vanuit het perspectief van de belangen van uw verzekerden tot stand is gekomen, verzoek ik u dit advies in ongewijzigde vorm aan uw verzekerden door te geleiden.

Hoogachtend,

J.H. Lemstra

BIJLAGE: NIEUWE COMPENSATIEVOORSTELLEN VERGELEKEN MET DE OUDE VOORSTELLEN

Dossier V

Voorstel 19 mei 2010

Curatoren waren bereid de koopsommen van de arbeidsongeschiktheids -en werkloosheidsverzekeringen te restitueren, omdat deze verzekeringen absoluut onnodig waren. Het restitutiebedrag bedroeg EUR 806.

Tegenvoorstel Lemstra

Lemstra was van oordeel dat curatoren naast de arbeidsongeschiktheids -en werkloosheidsverzekeringen ook de koopsom van de overlijdensrisicoverzekeringen - minus de premie over de "gedekte" jaren – dienden te vergoeden, omdat die naar zijn mening overbodig waren. V. had immers al een overlijdensrisicoverzekering, bovendien behoefde volgens Lemstra een krediet van EUR 14.950 niet te worden verzekerd tegen overlijden.

De betaalde rente over het gedeelte van het krediet dat bestemd was voor de koopsom van de arbeidsongeschiktheids- en werkloosheidsverzekering diende volgens Lemstra ook te worden gerestitueerd.

Zonder rekening te houden met de rentevergoeding en de aftrek voor de premie van de "gedekte" jaren kwam het voorstel van Lemstra neer op een vergoeding van EUR 2.950.

Reactie curatoren

Curatoren vonden de geadviseerde overlijdensrisicoverzekering niet overbodig, omdat de bestaande overlijdensverzekering niet de gehele kredietsom dekte.

Curatoren hebben niet gereageerd op het voorstel van Lemstra om de betaalde rente over het deel van het krediet waarmee de onnodige verzekeringen gefinancierd waren te vergoeden.

Compensatie in het kader van het Akkoord op Hoofdpijnen

Op basis van het akkoord heeft V. recht op een compensatie van EUR 2.212. Dit bedrag bestaat uit een compensatie van EUR 806 voor de absoluut onnodige arbeidsongeschiktheids- en werkloosheidsverzekeringen en een compensatie voor de overlijdensrisicoverzekeringen. Van een compensatie wegens overkreditering is geen sprake, omdat V. niet was overgekrediteerd.

Het compensatiebedrag is hoger dan de schadevergoeding die de curatoren hebben voorgesteld op 19 mei 2010.

Dossier B.

Voorstel 19 mei 2010

De curatoren zagen geen reden om B. te compenseren. De curatoren waren slechts bereid mee te werken aan de toepassing van de lineaire afkoopmethode bij koopsompolissen in plaats van de 78-methode.

Tegenvoorstel Lemstra

Lemstra stelde zich op het standpunt dat de betaalde rente over het gedeelte van het krediet dat bestemd was voor de koopsompolissen vergoed diende te worden, omdat B. niet gewezen is op de mogelijkheid om een premiebetalende verzekering af te sluiten en er een onjuist advies is gegeven ten aanzien van de looptijd van de verzekeringen.

Daarnaast dienden volgens Lemstra de kosten voor het splitsen van het krediet te worden vergoed en de extra kosten die B. moet maken om een nieuwe overlijdensrisicoverzekering af te sluiten, omdat hij ouder is geworden.

Het schadevergoedingsbedrag dat gemoed was met het tegenvoorstel is niet berekend.

Reactie curatoren

Curatoren hebben niet gereageerd op het tegenvoorstel van Lemstra.

Compensatie in het kader van het Akkoord op Hoofdpijnen

Volgens de nieuwe compensatieregeling op grond van het akkoord heeft B. recht op een vergoeding van EUR 13.651. De vergoeding is bedoeld als compensatie voor de koopsompolissen die B. heeft afgesloten. Voor overkreditering wordt hij niet gecompenseerd, omdat curatoren ervan uitgaan dat B. inmiddels is "ingegroeid" in de (geringe) overkreditering. Indien B. van mening is dat deze aanname onjuist is, rust op hem de last om dat te bewijzen.

Dossier R.

Voorstel 19 mei 2010

Curatoren stelden voor R. te compenseren door 55% van zijn schade te vergoeden. Dat kwam overeen met een bedrag van EUR 7.380,11. Voorts waren curatoren bereid mee te werken aan

de toepassing van de lineaire afkoopmethode bij de overlijdensrisicoverzekering in plaats van de 78-methode.

Tegenvoorstel Lemstra

Lemstra was van oordeel dat curatoren 67% van de schade, EUR 8.669,40, dienden te vergoeden en daarnaast moest R. in de gelegenheid worden gesteld met terugwerkende kracht zijn overlijdensverzekering af te kopen tegen de eerste polisverjaardag op 13 augustus 2009.

Reactie curatoren

Curatoren hebben niet gereageerd op het tegenvoorstel van Lemstra.

Compensatie in het kader van het Akkoord op Hoofdpijnen

R. heeft op basis van het akkoord recht op een compensatie van EUR 14.181,48. Dit bedrag is opgebouwd uit een vergoeding van EUR 10.082,48 voor de overkreditering en EUR 4.099 voor de afgesloten koopsompolissen. In de toelichting op de doorrekening merken curatoren op dat R. recht heeft op een vergoeding van EUR 30.489 indien hij kan aantonen - door middel van een Biljet van Proces - dat de overkreditering gelijk is gebleven.

De compensatie op basis van het akkoord is beduidend hoger dan de vergoeding die curatoren op 19 mei 2010 voorstelden. Het verschil is te verklaren door de verschillende grondslagen van de voorstellen. Het voorstel van 19 mei 2010 vormde een tegemoetkoming voor het nadeel dat R. heeft ondervonden door de onmogelijkheid om de rente op zijn hypotheek vast te zetten. Het nieuwe voorstel vormt een vergoeding voor de overkreditering en de koopsompolissen.

Dossier L

Voorstel 8 juli 2010

De curatoren zagen geen reden om L. te compenseren

Tegenvoorstel Lemstra

Lemstra wees curatoren erop, dat het advies van DSB om een werkloosheidsverzekering te nemen evident ondeugdelijk was, omdat L. een tijdelijk arbeidsverband had en de verzekering alleen dekking biedt in het geval van een vast dienstverband. De premie van de werkloosheidsverzekering en de rente over het gedeelte van het krediet waarmee de verzekering was gefinancierd, dienden volgens Lemstra derhalve te worden gerestitueerd.

Verder moest L. in de gelegenheid worden gesteld om de overlijdensrisicoverzekering per direct, in plaats van de vijfde polisverjaardag op 4 januari 2013, af te kunnen kopen.

Zonder rekening te houden met de rentevergoeding en de waarde van de vervroegde afkoop van de overlijdensrisicoverzekering, kwam het voorstel van Lemstra neer op een vergoeding van EUR 896.

Reactie curatoren

Curatoren toonden zich bereid de koopsom voor de werkloosheidsverzekering te restitueren. Het restitutiebedrag bedroeg EUR 896. Over de overige punten van het tegenvoorstel werd geen overeenstemming bereikt.

Compensatie in het kader van het Akkoord op Hoofdlijnen

Volgens de nieuwe compensatieregeling op grond van het akkoord heeft L. recht op een compensatie van EUR 2.938. Dit bedrag bestaat uit een vergoeding van EUR 896 voor de absoluut onnodige werkloosheidsverzekering en een vergoeding voor de overlijdensrisicoverzekering. Van een compensatie wegens overkreditering is geen sprake, omdat L. niet was overgekrediteerd.

Dossier T

Voorstel 19 mei 2010

De curatoren waren bereid de koopsompolissen vervroegd - per 1 juni 2010 - af te kopen. Zij waren daarbij bereid de lineaire afkoopmethode toe te passen in plaats van de 78-methode.

Tegenvoorstel Lemstra

Lemstra stelde zich op het standpunt dat de koopsompolissen per 1 augustus 2009 afgekocht dienden te worden. Daarnaast zou de betaalde rente over het gedeelte van het krediet waarmee de koopsompolissen zijn gefinancierd moeten worden gerestitueerd. In ieder geval de rente na 1 augustus 2009.

Reactie curatoren

Geen overeenstemming bereikt ten aanzien van de vraag wanneer de koopsompolissen afgekocht dienen te worden.

Compensatie in het kader van het Akkoord op Hoofdlijnen

Volgens het akkoord heeft T. recht op een vergoeding van EUR 5.037. De vergoeding is bedoeld als compensatie voor de koopsompolissen die T. heeft afgesloten.

Dossier Z

Voorstel 19 mei 2010

De curatoren zagen geen reden om Z. te compenseren.

Tegenvoorstel Lemstra

Lemstra vroeg nadere informatie op bij curatoren alvorens hij een tegenvoorstel wilde doen.

Reactie curatoren

Curatoren hebben de vragen van Lemstra niet beantwoord.

Compensatie in het kader van het Akkoord op Hoofdlijnen

Volgens het akkoord heeft Z. recht op een vergoeding van EUR 7.340. De vergoeding is bedoeld als compensatie voor de koopsompolissen die Z. heeft afgesloten.